

אות ק - נדרים פרק ח

משנה א

קונם יין שאני טועם היום, אינו אסור אלא עד שתחשיך. שבת זו אסור בכל השבת, ושבת שעברה. חדש זה, אסור בכל החדש, וראש חדש להבא. שנה זו, אסור בכל השנה, וראש השנה לעתיד לבוא. שבוע זה אסור בכל השבוע, ושביעית שעברה. ואם אמר יום אחד, שבת אחת, חדש אחד, שנה אחת, שבוע אחד, אסור מיום ליום.

דבר לשנה זו, אסור בכל השנה, וראש השנה שיהא לעתיד לבוא, ואינו נאסר בו. אסור על עצמו שבוע זה - שבע שנות השמטה, אסור בכל השבוע - בכל שנות השמטה, ושביעית עצמה שעברה - שיכת לשבע שנים אלו, ואסור בהם. ואם אמר 'יום אחד', 'שבת [שבוע] אחת', 'חדש אחד', 'שנה אחת', 'שבוע אחד', אסור מיום ליום, ואם אמר 'יום' נאסר לעשרים וארבע שעות, 'שבת אחת' נאסר שבעה ימים מזמן שנדר, 'חדש אחד' נאסר לשלשים יום, 'שנה אחת' נאסר לשנה מיום ליום, וב'שבוע אחד' נאסר לשבע שנים מיום שנדר.

פרק זה עוסק באדם שאסר על עצמו בנדר דבר מסוים לזמן מסוים, כיצד מפרשים את לשון נדרו: האומר קונם [יהיה אסור עלי כקרבן] יין שאני טועם היום, אינו אסור אלא עד שתחשיך. ואם אסר על עצמו את היין בשבת זו - שבוע זה, אסור בכל השבת - בכל ימות השבוע, ושבת עצמה, שעברה - שיכת לשבוע שעבר, ולכן אם עמד ביום ראשון ואסר על עצמו שתית יין כל השבוע, אסור עד מוצאי יום השבת. אסר על עצמו את הדבר לחדש זה, אסור בכל החדש, ויום ראש חדש עצמו שיהא להבא - לחדש הבא, ואינו נאסר בו. אסר על עצמו

משנה ב

עד הפסח, אסור עד שיגיע. עד שיהא, אסור עד שיצא. עד לפני הפסח, רבי מאיר אומר, אסור עד שיגיע. רבי יוסי אומר, אסור עד שיצא:

הפסח, רבי מאיר אומר, אסור עד שיגיע - עד שיתחיל הפסח, כיון שבודאי היתה פונתו לפני תחלת הפסח, ולא לפני יום אחר מימות הפסח, שאין זה מברר, ואין אדם נודר בדבר שאינו ברור. ורבי יוסי אומר, אסור עד שיצא - עד שיתמים הפסח, כיון שיתכן שהתכוון לפני זמן מסוים בפסח, ועדין לא הגיע אותו הזמן, ורק כשהסתים כל החג, ודאי התר הדבר.

האוסר על עצמו דבר 'עד הפסח', אסור עד שיגיע - עד שיתחיל הפסח, ומיד כשהתחיל הפסח, התר הדבר, כיון שבלשון בני אדם כשאומרים 'עד' הפונה שאין אותו 'עד' בכלל הדבר. ואם אמר שיהא הדבר אסור עליו 'עד שיהא הפסח', אסור עד שיצא - עד שיתמים הפסח, כיון שמשמעות הנדר היא כל זמן שהפסח הוה. נדר את נדרו ואמר 'עד לפני

משנה ג

עד הקציר, עד הפציר, עד המסיק, אינו אסור אלא עד שיגיע. זה הכלל, כל שזמנו קבוע ואמר עד שיגיע, אסור עד שיגיע. אמר עד שיהא, אסור עד שיצא. וכל שאין זמנו קבוע, בין אמר עד שיהא, בין אמר עד שיגיע, אינו אסור אלא עד שיגיע:

מי שנדר אסור על עצמו 'עד הקציר' של התבואה, או 'עד הפציר' של הענבים, או 'עד המסיק' של הזיתים, אינו אסור אלא עד שיגיע - עד שיתחיל. זה הכלל, כל שזמנו קבוע, כגון חג הפסח, שהוא קבוע לשבעה ימים, ואמר 'עד שיגיע', אסור עד שיגיע. אמר 'עד שיהא', אסור עד שיצא. וכל דבר שאין זמנו קבוע, כגון בציר ומסיק וכדומה, בודאי לא היתה כונתו להכניס עצמו לספק, שהרי אינו יכול לדעת עתה מתי יסתים המסיק או הפציר, ולכן בין אמר 'עד שיהא', בין אמר 'עד שיגיע', אינו אסור אלא עד שיגיע.

משנה ד

עד הקנין עד שיהא הקנין, עד שיתחילו העם להכניס בפלילות. עד שיעבור הקנין, עד שיקפלו המקצועות. עד הקציר, עד שיתחילו העם לקצור קציר חטים אבל לא קציר שעורים. הכל לפי מקום נדרו, אם היה בהר בהר, ואם היה בבקעה בבקעה:

אדם שנדר אסור 'עד הקנין', או שאמר 'עד שיהא הקנין', 'רקנין' הינו זמן קציצת התאנים, חל עליו הנדר עד שיתחילו העם להכניס את התאנים בפלילות - בסלים המיחדים לכך, והינו בזמן שקוצצים תאנים מרבות. אמר את נדרו 'עד שיעבור הקנין', חל הנדר עד שיקפלו המקצועות - המחצלות ששוטחים עליהם את התאנים ליבוש, שמקפלים אותן לצרף השנה הבאה. נדר את נדרו 'עד הקציר', חל עליו הנדר עד שיתחילו העם לקצור קציר חטים, אבל לא קציר שעורים, הכל לפי מקום נדרו, שאם היה זה מקום שרוב התבואה של שעורים, חל נדרו עד תחלת קציר שעורים, וכן אם היה בהר, הולכים אחר זמן הקציר בהר, ואם היה בבקעה, לפי זמן הקציר בבקעה.

משנה ה

עד הגשמים עד שיהיו הגשמים, עד שתירד רביעה שניה. רבן שמעון בן גמליאל אומר, עד שיגיע זמנה של רביעה. עד שיפסקו גשמים, עד שיצא ניסן פלו, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר, עד שיעבור הפסח. קונם יין שאיני טועם השנה, נתעברה השנה, אסור בה ובעברה. עד ראש אדר, עד

ראש אדר הראשון. עד סוף אדר, עד סוף אדר הראשון. רבי יהודה אומר, קונם יין שאיני טועם עד שיהא הפסח, אינו אסור אלא עד ליל הפסח, שלא נתכונן זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לשתות יין:

אדר הראשון. אומר עד סוף אדר, הינו עד סוף אדר הראשון ויש גורסים 'עד סוף אדר השני', כיון ששני חדשי אדר נחשבים כחדש אחד ארוך, וכן ההלכה]. רבי יהודה אומר, אף על פי שהתבאר לעיל (משנה ב') שהנודר עד שיהא הפסח נאסר עד סוף הפסח, מכל מקום מי שנדר ואמר קונם יין שאיני טועם עד שיהא הפסח, אינו אסור אלא עד ליל הפסח, כיון שאומדים את דעתו שלא נתכונן זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לשתות יין, והינו עד ליל פסח, ואין 'עד' בכלל, כיון שבלייל פסח כל ישראל שותים ארבע כוסות, וכודאי גם הוא רוצה לקיים מצוה זו ולשתות.

נדר את נדרו 'עד הגשמים', או 'עד שיהיו הגשמים', חל הנדר עד שתהיה רביעה שניה של גשמים, והינו מי"ז במרחשון, שאם ירדו גשמים מאותו זמן ואילך, הסתים זמן הנדר. רבן שמעון בן גמליאל אומר, עד שיגיע זמנה של רביעה, גם אם לא ירדו הגשמים בפעל. אומר 'עד שיפסקו גשמים', חל הנדר עד שיצא חדש ניסן בלול, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר, עד שיעבור הפסח. אומר קונם יין שאיני טועם השנה, ונתעברה השנה, אסור בה ובעבורה - גם בחדש העבור שנוסף לאחר נדרו. אומר שיהא הנדר עד ראש אדר, והתעברה השנה, מפרשים את כוננתו עד ראש

משנה ו

אמר קונם בשר שאיני טועם עד שיהא הצום, אינו אסור אלא עד לילי הצום, שלא נתכונן זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לאכול בשר. רבי יוסי בנו אומר, קונם שום שאיני טועם עד שתהא שבת, אינו אסור אלא עד לילי שבת, שלא נתכונן זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לאכול שום:

היתה כוננתו לאסור עצמו ביום זה, שיש בו מצות אכילה. רבי יוסי בנו אומר, מי שאמר קונם שום שאיני טועם עד שתהא שבת, אין מפרשים את כוננתו עד שתצא השבת, אלא אינו אסור אלא עד לילי שבת, שלא נתכונן זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לאכול שום, שתקנת עזרא היא לאכול שום בליל שבת.

אמר האדם קונם בשר שאיני טועם עד שיהא הצום - יום הכפורים, אף כאן אין הכוונה עד שיקטים הצום, ואינו אסור אלא עד לילי הצום - ערב הצום, שלא נתכונן זה אלא עד שעה שדרך בני אדם לאכול בשר, והינו בערב יום הכפורים, ואין 'עד' בכלל, אלא בערב יום הכפורים מתר הוא לאכול, כיון שמסתבר שלא

משנה ז

האומר לחברו קונם שאני נהנה לך אם אין אתה בא ונוטל לבניך פור אחד של חיטין ושתי חביות של יין, הרי זה יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם, ויאמר לו, כלום אמרת אלא מפני כבודי זהו כבודי. וכן האומר

לחברו קונם שאתה נהנה לי אם אין אתה בא ונותן לבני פור אחד של חטין ושתי חביות של יין, רבי מאיר אומר, אסור עד שיתן. וחכמים אומרים, אף זה יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם, ויאמר לו, הרי אני פאלו התקבלתי. היו מסרבין בו לשאת בת אחותו ואמר קונם שהיא נהנית לי לעולם, וכן המגרש את אשתו ואמר קונם אשתי נהנית לי לעולם, הרי אלו מתרות להנות לו שלא נתבונן זה אלא לשום אשות. היה מסרב בחברו שיאכל אצלו, אומר קונם לביתך שאיני נכנס, טפת צונן שאיני טועם לך, מתר לפנס לביתו ולשתות ממנו צונן, שלא נתבונן זה אלא לשום אכילה ושתייה :

התקבלתי. היו מסרבין - מפצירים בו לשאת בת אחותו, ולא רצה, ואמר, קונם שהיא נהנית לי לעולם, וכן המגרש את אשתו ואמר קונם אשתי נהנית לי לעולם, אין מפרשים את הנדר כפשוטו שיאסר עליהם להנות ממנו כל הנאה, אלא הרי אלו מתרות להנות לו [ממנו], שלא נתבונן זה אלא לשום הנאה של דרך אשות, שתהא אסורה עליה. היה מסרב [מפציר] בחברו שיאכל אצלו, ולא רצה חברו לאכול, ומתוך כך אומר לו חברו, קונם לביתך שאיני נכנס, טפת צונן שאיני טועם לך, אין מפרשים את דבריו כפשוטם, שלא יכנס כלל לביתו ולא ישתה אפלו טפת מים צוננים, אלא מתר הוא לפנס לביתו ולשתות ממנו צונן, שלא נתבונן זה בנדרו אלא לשום אכילה ושתייה.

האומר לחברו קונם שאני נהנה לך - יהא אסור עלי כקרבן כל מה שאהנה ממך, אם אין אתה בא ונותן לבניך פור אחד של חטין ושתי חביות של יין, ורצה להתיר את נדרו בלי שחברו יטל את הדברים הללו עבור בניו, הרי זה - חברו יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם, ויאמר לו, פלום אמרת אלא מפני כבודי - הרי פונתך בנדר זה היתה לכבודי, זהו כבודי שלא לטול ממך, אלא אפרנס את בני משלי. וכן האומר לחברו קונם שאתה נהנה לי [נהנה ממני] אם אין אתה בא ונותן לבני פור אחד של חטין ושתי חביות של יין, רבי מאיר אומר, אסור חברו בהנאתו עד שיתן לבניו מה שאמר. וחכמים אומרים, אף אדם זה יכול להפר את נדרו שלא על פי חכם, ויאמר לו, הרי אני מחזיק לך טובה פאלו

